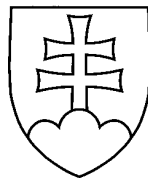

5 Cdo 99/2009

5 Cdo 100/2009

5 Cdo 101/2009

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Vladimíra Maguru a členov senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a JUDr. Mariána Sluka PhD., v právnej veci žalobcu: **U. R., s.r.o.**, B., IČO: X., v dovolacom konaní zastúpený JUDr. D. K., advokátkou Advokátskej kancelárie so sídlom v B., proti žalovanému: **Ing. C. S.**, bývajúcí v B., zastúpenému JUDr. E. L., advokát s.r.o., K., **o určenie neplatnosti právneho úkonu a určenie vlastníckeho práva**, ktorá vec sa viedla na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 8 C 23/2004, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 30. októbra 2008 sp. zn. 12 Co 154/2008, dopĺňajúceho rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 30. októbra 2008 sp. zn. 12 Co 154/2008 a uznesenia Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 11. decembra 2008 sp. zn. 12 Co 154/2008 spolu s opravnými uzneseniami Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 30. januára 2009 sp. zn. 12 Co 154/2008 a dňa 23. februára 2009 sp. zn. 12 Co 154/2008, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 30. októbra 2008 sp. zn. 12 Co 154/2008 spolu s opravnými uzneseniami Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 30. januára 2009 sp. zn. 12 Co 154/2008 a dňa 23. februára 2009 sp. zn. 12 Co 154/2008, **z a m i e t a** .

Dopĺňajúci rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 30. októbra 2008 sp. zn. 12 Co154/2008 a uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 11. decembra 2008 sp. zn. 12 Co 154/2008 v spojení s opravnými uzneseniami zo dňa

30. januára 2009 sp. zn. 12 Co 154/2008 a dňa 23. februára 2009 sp. zn. 12 Co 154/2008 **zrušuje** a vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Banská Bystrica rozsudkom z 22. mája 2006 č.k. 8 C 23/2004-388 zamietol žalobu proti žalovanému Ing. C. S. a zastavil konanie proti žalovanému T. T., spol. s r.o., K. (táto spoločnosť bola 6. októbra 2006 ex offio vymazaná z obchodného registra). Žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanému náhradu trov konania v sume 668 825,-- Sk na účet jeho zástupcu. Žalovanému T. T., spol. s r.o. nepriznal náhradu trov konania a žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť na účet súdu doplatok súdneho poplatku za návrh na začatie konania. Súd prvého stupňa pri skúmaní, či žalobca má naliehavý právny záujem na ním navrhovanom určení neplatnosti zmlúv o zabezpečení záväzku prevodom vlastníckeho práva k nehnuteľným veciam a určení jeho vlastníctva k takto prevedeným veciam v zmysle § 80 písm. c/ Občianskeho súdneho poriadku „akceptoval skutočnosti, ktoré označil žalobca ako naliehavý právny záujem pre podanie tejto žaloby, keď žalobca tvrdil, že na základe neplatných právnych úkonov došlo k prevodu vlastníckeho práva z neho na iného vlastníka a že nemá inú možnosť nápravy ako prostredníctvom žaloby.“ Posudzujúc potom dôvodnosť určovacej žaloby dospel k záveru, že žalobca nenáležite vyvodzuje neplatnosť zmlúv o zabezpečení záväzku z neplatnosti nimi zabezpečovaných zmlúv o prevode obchodného podielu a o jeho výplate, pretože tu nie sú žiadne skutočnosti, ktoré by mali za následok ich neplatnosť. Keďže žalovaný nadobudol vlastnícke právo k nehnuteľnostiam na základe platných zmlúv o zabezpečení záväzku prevodom vlastníckeho práva, nebol tu potom ani dôvod na určenie vlastníctva žalobcu k zabezpečovacími zmluvami prevedeným nehnuteľnostiam.

Krajský súd v Banskej Bystrici na odvolanie žalobcu, rozsudkom zo 7. decembra 2006 sp. zn. 12 Co 293/06 (v poradí prvým) potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa vo výrokoch, ktorými bola žaloba voči žalovanému zamietnutá a žalobcovi bola uložená povinnosť zaplatiť žalovanému náhradu trov konania a zaplatiť súdny poplatok. Žalobcovi uložil aj povinnosť zaplatiť žalovanému náhradu trov odvolacieho konania v sume 74 294,-- Sk. Samostatným výrokom napokon pripustil proti svojmu rozsudku dovolanie. Odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa v jeho napadnutých častiach podľa § 219 O.s.p. majúc za to, že súd nižšieho stupňa rozhodol správne, keď zamietol žalobu o určenie neplatnosti právnych

úkonov a určenie vlastníckeho práva. Podľa odvolacieho súdu ale zamietnutie žaloby neodôvodňuje zistenie o platnosti zabezpečovaných záväzkov, ale nedostatok naliehavého právneho záujmu na žalobcom navrhovanom určení podľa § 80 písm. c/ O.s.p. Na odôvodnenie svojho rozhodnutia odvolací súd uviedol, že žalobca sa žalobou domáhal určenia neplatnosti zmlúv o zabezpečení záväzku prevodom vlastníckeho práva k nehnuteľným veciam tvrdiac, že sú neplatné týmto občianskoprávnym prostriedkom zabezpečované zmluvy o prevode obchodného podielu a o odplate za tento prevod. Domáhal sa teda toho, aby súd prejudiciálne určil neplatnosť právnych úkonov, z ktorých vyplýva akcesorický zabezpečovací právny úkon. Žalobca ale nemohol mať naliehavý právny záujem na takto požadovanom určení neplatnosti zmlúv o zabezpečení záväzku prevodom vlastníckeho práva, pretože „prejudiciálne určenie neplatnosti právnych úkonov, z ktorých neplatnosť akcesorického záväzku vyplývala, nemá právnu záväznosť, nakoľko dôvody rozsudku nie sú právne záväzné a vykonateľné.“ V dôvodoch svojho rozsudku tiež uviedol, že na základe zmluvy o prevode obchodného podielu došlo medzi účastníkmi k plneniam, ktoré si účastníci dosiaľ nevysporiadali podľa zásad o vzájomne podmienenej povinnosti vrátiť si všetko, čo nadobudli na základe neplatných zmlúv. Podľa odvolacieho súdu „len na základe vyriešenia predbežnej otázky o neplatnosti právneho úkonu, na základe ktorého došlo k plneniu, by nebolo možné domáhať sa vrátenia plnenia zrealizovanej zmluvy o predaji obchodného podielu, preto by sa právne postavenie žalobcu vo vzťahu k platnosti právnych úkonov zmlúv o prevode obchodného podielu alebo odplate za jej prevod nestalo neistým a nebolo by riešením jeho právneho postavenia.“ K otázke platnosti právnych úkonov prejudiciálne riešenej súdom prvého stupňa odvolací súd ešte poznamenal, že „môže poukázať len na to, že okresný súd platnosť týchto úkonov neposudzoval z pohľadu tvrdení žalobcu, najmä pokiaľ ide o realizáciu predaja obchodného podielu dvoma zmluvami, čo je v rozpore s výkladom ust. § 115 ods. 3 Obchodného zákonníka a ponecháva tieto skutočnosti na právne riešenie v spore, ktorý by sa otázkou platnosti týchto právnych úkonov ako predmetom sporu zaoberal.“ Odvolací súd pripustil proti svojmu rozsudku dovolanie podľa § 238 ods. 3 O.s.p. „na preskúmanie správnosti právneho posúdenia naliehavosti právneho záujmu na určení neplatnosti právneho úkonu akcesorickej povahy vo vzťahu k právnomu úkonu, z ktorého by mohla neplatnosť tejto zmluvy vyplývať vo vzťahu k nemožnosti určenia synalagmatického záväzku možného určenia neplatnosti právneho úkonu a to zmluvy o prevode obchodného podielu a o odplate zaň.“

Najvyšší súd Slovenskej republiky na dovolanie žalobcu rozsudkom z 30. apríla 2008 sp. zn. 5 Cdo 136/2007 rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Uviedol, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíval na nesprávnom právnom posúdení otázky prípustnosti žaloby o určenie neplatnosti zmlúv o zabezpečení záväzku prevodom vlastníckeho práva k nehnuteľným veciam a určenie vlastníctva k takto prevedeným veciam v zmysle § 80 písm. c/ Občianskeho súdneho poriadku. Poukázal na to, že podľa § 80 písm. c/ O.s.p. návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem. Existencia naliehavého právneho záujmu na žiadanom určení (a preto i eventuálna nutnosť v konkrétnej žalobe tvrdiť a dokázať skutočnosti, z ktorých vyplýva jeho existencia) je pri všetkých určovacích žalobách, kladných či záporných, jednou z nevyhnutných podmienok toho, aby bolo súdu umožnené v rozsudku meritórne žalobe vyhovieť. V rozhodovacej praxi súdov sa ustálilo, že žalobca má právny záujem na žiadanom určení, ak by bez tohto určenia bolo ohrozené jeho právo alebo právny vzťah, ktorého je účastníkom, alebo ak by sa jeho právne postavenie bez takéhoto určenia stalo neistým.

Cieľom určovacej žaloby je vydanie rozsudku, výrok ktorého odstraňuje žalobcovu neistotu určení, či tu právo alebo právny vzťah (v prípade určenia neplatnosti zmluvy právny vzťah z nej vyplývajúci) je alebo nie je. Zákon pre procesnú prípustnosť určovacej žaloby teda predpokladá existenciu stavu neistoty žalobcu v tom, či ten-ktorý právny vzťah alebo právo je alebo nie je a zároveň tiež preukázanie, že uvedenú neistotu je možné odstrániť navrhovaným výrokom rozsudku. Naliehavý právny záujem na určení je daný vtedy, ak je tu aktuálny stav objektívnej právnej neistoty medzi žalobcom a žalovaným, ktorý je ohrozením žalobcovho právneho postavenia a ktorý nemožno iným právnym prostriedkom odstrániť; nezáleží na tom, ako táto neistota vznikla. Posúdenie naliehavého právneho záujmu je otázkou právnej kvalifikácie rozhodných skutočností tých pomerov (vzťahov), ktoré sú ohrozené neistotou, a teda nebezpečenstvom budúceho porušenia právnych povinností iným subjektom. Naliehavý záujem sa viaže k žalobe, resp. k otázke, či určovacia žaloba môže byť spôsobilým procesným inštrumentom ochrany práva, zatiaľ čo identifikácia rozhodného hmotnoprávneho vzťahu, o ktorého (preventívne) určenie z hľadiska potrieb žalobcu ide, vystihuje v spore otázku aktívnej a pasívnej legitímácie. Určovacia žaloba je spravidla prípustná v prípade spornosti v tých právnych vzťahoch k nehnuteľnostiam, o ktorých sa vedie príslušná evidencia (kataster nehnuteľností); rozsudok súdu vyhovujúci takejto žalobe môže byť totiž

jedným z predpokladov zapísania osoby vlastníka v súlade s právnym stavom a vykonania takej opravy evidovaných údajov o vlastníkovi.

V predmetnej veci sa žalobca žalobou domáhal, aby súd určil, že sú neplatné zmluvy medzi účastníkmi o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva k nehnuteľným veciam a že je vlastníkom takto prevedených nehnuteľností na žalovaného.

Dovolací súd uviedol, že pri zabezpečení záväzku prevodom vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, platí všeobecný režim o nadobudnutí vlastníckeho práva prevodom nehnuteľnosti podľa § 133 ods. 2 OZ a podľa § 28 a nasl. zákona č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam v znení neskorších predpisov (pozri napr. stanovisko publikované v časopise Katastrálny bulletin č. 3 a 4/1997). Kladné rozhodnutie súdu o takejto žalobe by nepochybne mohlo byť jedným z predpokladov opätovného zapísania žalobcu ako vlastníka predmetných pozemkov. Žalobca mal právny záujem na žiadanom určení, pretože to mohlo mať priaznivý dopad na jeho právne postavenie. Existujúci stav v evidencii vlastníckych práv k predmetným nehnuteľnostiam je ohrozením žalobcovho právneho postavenia a nemožno ho odstrániť inými prostriedkami (okrem splnenia rozvázovacej podmienky uspokojením pohľadávky žalovaného zo zmlúv o prevode o prevode obchodného podielu a o jeho výplate, ktoré ale vzhľadom na postoj účastníkov neprichádza do úvahy). Pre posúdenie prípustnosti určovacej žaloby v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p. nebolo relevantné to, čo za významné považoval odvolací súd, t.j. že „prejudiciálne určenie neplatnosti právnych úkonov, z ktorých neplatnosť akcesorického záväzku vyplývala, nemá právnu záväznosť, nakoľko dôvody rozsudku nie sú právne záväzné a vykonateľné“ ani to, že „len na základe vyriešenia predbežnej otázky o neplatnosti právneho úkonu, na základe ktorého došlo k plneniu, by nebolo možné domáhať sa vrátenia plnenia zrealizovanej zmluvy o predaji obchodného podielu, preto by sa právne postavenie žalobcu vo vzťahu k platnosti právnych úkonov zmlúv o prevode obchodného podielu alebo odplate za jeho prevod nestalo neistým a nebolo by riešením jeho právneho postavenia.“

Otázka naliehavosti právneho záujmu je významná len vo vzťahu k tomu určení, akého sa žalobca domáha v návrhu na rozhodnutie súdu, nie však vo vzťahu k otázke, ktorú má súd riešiť ako predbežnú. Vyriešenie otázky platnosti zmlúv o prevode obchodného podielu a o odplate za jeho prevod bolo nevyhnutným predpokladom rozhodnutia o žalobe na určenie neplatnosti zmlúv o zabezpečovacom prevode práva a súd ju mal vyriešiť bez

ohľadu na to, či zo zistenia ich neplatnosti vyplynú pre účastníkov nejaké iné záväzky. Možný dôsledok vyplývajúci z bezdôvodného obohatenia vzniknutého z neplatnej zmluvy ustanovený v § 457 Občianskeho zákonníka a „určenie synalagmatického záväzku“ nebol predpokladom prípustnosti určovacej žaloby. V občianskom súdnom konaní môže súd riešiť rôzne prejudiciálne otázky (§ 135 O.s.p.). Posúdenie otázky platnosti zmlúv o prevode obchodného podielu alebo odplate za jeho prevod nie je otázkou uvedenou v § 135 ods. 1 O.s.p., ktoré ustanovenie taxatívne vymedzuje prípady, ktoré súd nemôže v konaní riešiť ako otázky predbežné. Preto je súd oprávnený riešiť túto otázku prejudiciálne, za splnenia podmienok uvedených v § 135 ods. 2 O.s.p., t.j. za predpokladu, že o tejto otázke nebolo už vydané príslušným orgánom rozhodnutie. Nie je rozhodujúce, že otázka platnosti zabezpečovaných zmlúv a synalagmy môže byť riešená aj v samostatnom konaní o žalobe podľa § 80 písm. b/ a c/ O.s.p. (R 86/2001). Záverom dovolací súd uviedol, že jeho právny názor vyslovený v tomto rozsudku je pre odvolací súd záväzný.

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 30. októbra 2008 sp. zn. 12 Co 154/2008 (v poradí druhým) rozsudok prvostupňového súdu vo výroku, ktorým žalobu voči žalovanému zamietol, zmenil tak, že určil, že zmluva o zabezpečení záväzku prevodom vlastníckeho práva uzatvorená medzi účastníkmi 3.6.2003, ktorú Katastrálny úrad v B., Správa katastra B. rozhodnutím o povolení vkladu číslo V X. zo dňa X.k nehnuteľnostiam v kat. úz. B. vedených na LV č. X. ako dom súpisné číslo X. na parc. č. X. a pozemok parc. č. X. zastavanou plochou X. m² na žalovaného je neplatná. Ďalej určil, že zmluva o zabezpečení záväzku prevodom vlastníckeho práva uzatvorená medzi účastníkmi 30.7.2003, ktorú Katastrálny úrad v B., Správa katastra B. rozhodnutím o povolení vkladu č. V X. zo dňa X. v kat. úz. B. vedených na LV č. X. ako dom súpisné číslo X. na parc. č. X. a pozemok parc. č. X. zastavanou plochou X. m² na žalovaného je neplatná. Dopĺňajúcim rozsudkom zo dňa 30. októbra 2008 sp. zn. 154/2008 zmenil rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku, ktorým bola žaloba zamietnutá tak, že žalobca je vlastníkom nehnuteľností nachádzajúcich sa kat. úz. B. zapísaných Správou katastra v B. na LV č. X. ako dom súpisné číslo X. na parc. č. X. a pozemku KN č. X. zastavanou plochou X. m² v celosti. Uznesením zo dňa 11. decembra 2008 zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania 22 672,-- Sk do troch dní od právoplatnosti JUDr. D. K., advokátke v B.. Opravnými uzneseniami zo dňa 30. januára 2009 sp. zn. 12 Co 154/2008 a zo dňa 23. februára 2009 opravil podľa § 164 O.s.p. záhlavie

rozsudku zo dňa 30. októbra 2008, dopĺňajúceho rozsudku zo dňa 30. októbra 2008 a uznesenia zo dňa 11. decembra 2008.

V odôvodnení svojho rozsudku uviedol, že právny záver prvostupňového súdu o tom, že žalobca a žalovaný uzatvorili zmluvu o prevode obchodného podielu a o cene tohto prevodu ďalším právnym úkonom v súlade so zákonom, z čoho vyplynula platnosť oboch úkonov, si odvolací súd neosvojil. Poukázal na to, že účasť spoločníka v obchodnej spoločnosti, ak to spoločenská zmluva pripúšťa, môže zaniknúť prevodom jeho obchodného podielu buď na iného spoločníka, alebo na inú osobu. Pri zmluvnom prevode obchodného podielu je vecou zmluvných strán, či sa dohodnú na prevode bezodplatnom, alebo odplatnom, pričom výška ceny, či spôsob jej určenia je rovnako vecou ich dohody. Zákon platnosť takejto zmluvy podmieňuje písomnou formou. Obsahové náležitosti zmluvy pod sankciou neplatnosti musia zodpovedať všeobecnej právnej úprave právnych úkonov, ktoré sú vyjadrené v § 34 a nasl. Občianskeho zákonníka, teda zmluva musí byť urobená určite a zrozumiteľne. V zmluve preto musí byť výslovne uvedené, či ide o prevod bezodplatný alebo odplatný s uvedením buď konkrétnej ceny, alebo spôsobu jej určenia. Z ustanovenia § 115 Obchodného zákonníka, ktoré upravuje spôsob prevodu obchodného podielu spoločníka spoločnosti s ručením obmedzeným vyplýva, že zmluva o prevode obchodného podielu musí mať okrem písomnej formy a úradne overených podpisov aj náležitosti, ktoré ju robia určitou a zrozumiteľnou v súlade s ustanovením § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, teda musí obsahovať jednoznačne špecifikovaný prevádzaný obchodný podiel, musí z nej byť zrejmé, či ide o prevod bezodplatný alebo odplatný a v prípade odplatného prevodu musí byť v zmluve uvedená aj jeho cena, alebo spôsob jej určenia. Ak dohoda o cene, ani o prípadnom spôsobe jej určenia v zmluve nie je uvedená, ide o zmluvu absolútne neplatnú pre jej neurčitosť. Z platnej zmluvy o prevode obchodného podielu nemôže zaniknúť účasť spoločníka v predmetnej spoločnosti, a to ani na základe rozhodnutia valného zhromaždenia spoločnosti, pretože takéto ustanovenia, ktoré by to umožňovali, by boli neplatné pre rozpor so zákonom. Odvolací súd uviedol, že v zmluve o prevode obchodného podielu nie je uvedené okrem skutočnosti, že ide o odplatný prevod, aká je cena obchodného podielu, ani spôsob, akým by mala byť určená. Z článku 2 citovanej zmluvy je zrejmé, že prevod obchodného podielu z prevodcu na nadobúdateľa je odplatný, zmluvné strany sa dohodli, že nadobúdateľ zaplatí prevodcovi za prevod obchodného podielu sumu, ktorej výška a splatnosť budú určené samostatným písomným dodatkom k tejto zmluve. Z obsahu tohto dojednania nie je možné dôvodiť cenu, ani spôsob, akým bude cena určená, len skutočnosť, že určená mala byť. Toto

dojednanie vyplýva zo zmluvy datovanej dňom 20.12.2003. V zmluve o výplate obchodného podielu zo dňa 28.12.2002 vyplýva jeho predajná cena 160 000 000,-- Sk bez ďalšej konkretizácie, alebo odkazu na dohodnutý spôsob určenia. Zo zmluvy o prevode obchodného podielu, ktorá bola účastníkmi tohto vzťahu podpísaná dňa 2.6.2003 je dojednanie o odplate také, že sa zmluvné strany dohodli na odplatnosti prevodu, pričom výška odplaty ako aj spôsob úhrady a splatnosť odplaty mala byť stanovená osobitnou dohodou. Zo zmluvy o odplate za prevod obchodného podielu zo dňa 3.6.2003 vyplýva jeho predajná cena 160 000 000,-- Sk opäť bez ďalšej konkretizácie, alebo odkazu na dohodnutý spôsob jej určenia. Účelom obligatórnosti stanovenia ceny, alebo spôsobu jej určenia v zmluve o prevode obchodného podielu je nepochybne zabezpečenie právnej istoty v obchodných vzťahoch, ktoré sú v obchodnom styku síce charakteristické svojou bezformálnosťou, ale bez uvedenej obligatórnej náležitosti zmluvy o prevode obchodného podielu, otázka právnej istoty nemôže byť dodržaná. Ak v zmluve o prevode obchodného podielu táto náležitosť uvedená nebola, nie je rozhodujúce, či dohoda o cene bola uzatvorená následne v krátkom alebo dlhšom čase po určitom odstupe, dôležité je, že bola uzavretá po podpise zmluvy o prevode obchodného podielu, ktorý právny úkon z uvedených dôvodov sa nemohol stať platným právnym úkonom a nebolo ho možné v zmluve o určení ceny zhojiť. Účastníkom tohto obchodného vzťahu nič nebránilo, aby v zmluve o prevode obchodného podielu stanovili aspoň spôsob určenia ceny. Ak mienili cenu stanoviť dodatočne, resp. nespochybniteľným spôsobom tieto okolnosti urobiť zrozumiteľnými, určitými aj keď by technicky obe listiny neboli spojené. Určenie absolútnej neplatnosti právneho úkonu nastáva bez ďalšieho priamo zo zákona a vyvoláva tie dôsledky, že sa naň hľadá ako keby nebol urobený a nie je možné ho konvalidovať. Absolútne neplatný právny úkon nespôsobuje žiadne právne následky, ani v prípade, ak na jeho základe už bolo kladne rozhodnuté o vklade vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností, potom nepochybne spôsobuje aj neplatnosť právneho úkonu, a to zmluvy o zabezpečení záväzku prevodom vlastníckeho práva, ktoré účastníci uzatvorili dvomi zmluvami, a to dňa 3.6.2003 a dňa 30.7.2003, čo bolo podkladom pre vkladové konanie pod číslami V X. a V X. Správy katastra v B. a spôsobili prechod vlastníckeho práva nehnuteľností nachádzajúcich sa v kat. úz. B. vedených na LV X., a to rodinný dom súpisné číslo X. a parcel, na ktorých rodinný dom stojí, a to KN X. s plochou X. m² na žalovaného. Aj keď účastníci tohto vzťahu nepovažovali zmluvy zo dňa 20.12.2002 a 28.12.2002 za zaväzujúce, zmluva o zabezpečení záväzku zo dňa 23.5.2003 z toho vyplývajúca, vyvolala zápis v katastri nehnuteľností, preto odvolací súd považoval za naliehavý právny záujem žalobcu, aby aj o neplatnosti týchto právnych úkonov bolo rozhodnuté. Odvolací súd uviedol,

že rozsudok súdu je tou listinou, ktorá rozhodnutím o neplatnosti týchto právnych úkonov má spôsobiť zmenu zápisu v katastri nehnuteľností ohľadom vlastníckeho práva, ktoré doteraz podľa zápisu svedčilo žalovanému, nadobúdateľovi z neplatného právneho úkonu v neprospech žalobcu, teda prevodcu. Z pohľadu tohto právneho posúdenia veci, okolnosti uvádzané účastníkmi vo vzťahu k pohnútkam, ktoré ich viedli k uzatvoreniu uvedeného obchodu k modifikáciám dohody o cene za prevod vlastníctva k nakúpeným pozemkom žalovaným, alebo okolnosti vyplývajúce z výšky pôžičky poskytnutej žalovanému, resp. za aké finančné prostriedky boli ním pozemky zakupované, boli podľa odvolacieho súdu bez právneho významu a preto sa nimi odvolací súd nezaoberal. Vzhľadom na to, že pri rozhodovaní opomenul odvolací súd rozhodnúť o časti predmetu konania, a to o určení vlastníckeho práva žalobcu k sporným nehnuteľnostiam, rozhodol dopĺňajúcim rozsudkom, vychádzajúc z odôvodnenia rozhodnutia vo veci samej. Mal za to, že pokiaľ sa žalobca domáhal určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ktoré boli v dôsledku uzatvorených neplatných zmlúv o zabezpečení záväzku prevodom vlastníckeho práva k ním, zapísané v prospech žalovaného ako vlastníka, mal na takomto určení naliehavý právny záujem. Ak bolo do katastra vložené vlastnícke právo k nehnuteľnosti na základe neplatnej zmluvy, čo sa stalo aj v danom prípade, potom by správny orgán mal návrh na vklad podľa neplatnej zmluvy zamietnuť, ale v prípade vkladu vlastníckeho práva na základe zmluvy, ktorá bola určená neplatnou od počiatku rozhodnutím súdu, môže vzniknúť situácia, keď katastrálny úrad, hoci by mal urobiť záznam, alebo opravu chýb v katastri podľa § 34 a § 59 zákona č. 162/95 Z.z., tak neurobí, potom nepochybne rozhodnutie súdu o určení vlastníckeho práva je tou verejnou listinou, ktorú je nutné pri evidovaní nehnuteľností akceptovať. Samostatným uznesením rozhodol o náhrade trov konania vychádzajúc z § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p. Opravnými uzneseniami rozhodol podľa § 164 O.s.p. a uviedol v záhlaví rozhodnutí správne označenie adresy právnej zástupkyne žalovaného.

Proti rozsudku odvolacieho súdu, dopĺňajúcemu rozsudku ako aj uzneseniu spolu s opravnými uzneseniami, podal dovolanie žalovaný, ktorý žiadal zmeniť rozhodnutia odvolacieho súdu a rozhodnúť v intenciách prvostupňového rozsudku, s ktorými závermi sa plne stotožnil. Mal za to, že odvolací súd mu svojím postupom odňal možnosť konať pred súdom, čím zaťažil konanie vadou vyjadrenou v § 237 písm. f O.s.p., konanie pred odvolacím súdom je postihnuté aj tzv. inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. a rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Poukázal na to, že dopĺňajúci rozsudok odvolacieho súdu zo dňa

30. októbra 2008 bol vypracovaný bez toho, aby o potrebe jeho vyhlásenia bol upovedomený predvolaním na pojednávanie, na ktorom mal byť vyhlásený alebo oboznámený vyhlásením na úradnej tabuli súdu, pričom povinnosť vyhlásenia rozsudku je bezvýnimčná a vyplýva i z článku 142 Ústavy Slovenskej republiky. Namietal, že napadnuté rozhodnutia sú v rozpore s požiadavkou preskúmateľnosti a presvedčivosti súdnych rozhodnutí. Právne posúdenie odvolacieho súdu nepovažoval za správne. Odvolací súd pri posudzovaní platnosti zmluvy vôbec nebral do úvahy základnú vec a to účinky osvedčenia podpisu pre platnosť právneho úkonu zmluvy o prevode obchodného podielu, kde až osvedčením podpisu prichádza k uzavretiu zmluvy a zmluvy sa stáva účinnou, odvolací súd sa s momentom nadobudnutia perfektnosti právneho úkonu nezaoberal. Bol toho názoru, že nesprávne interpretoval ustanovenie § 34 a § 37 Občianskeho zákonníka, ako aj § 115 Obchodného zákonníka, pri posudzovaní platnosti právneho úkonu prevodu obchodného podielu, ktorú si riešil ako prejudiciálnu otázku. Tvrdil, že vôľa oboch strán bola zrozumiteľne a určite prejavovaná a legalizáciou podpisu vznikol perfektný právny úkon ako u právneho úkonu prevodu obchodného podielu tak uznania záväzku obsiahnutého v notárskej zápisnici tak právneho úkonu zabezpečovacieho prevodu práva.

Žalobca vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedol, že odvolací súd správne na základe vykonaného dokazovania konštatoval, že hlavný záväzok vyplývajúci zo zmlúv o prevode obchodného podielu je neplatný právny úkon a preto nemohlo dôjsť ani k platnému právnomu úkonu vyplývajúcemu zo zmlúv o zabezpečení záväzku prevodom vlastníckeho práva. Pre posúdenie veci bola rozhodujúca skutočnosť, že zmluva o prevode obchodného podielu nemala všetky obligatórne náležitosti t.j. nebola určená cena za prevod obchodného podielu, čoho dôsledkom bola neplatnosť zmluvy. Dôvod určenia neplatnosti zmlúv o prevode obchodného podielu, ktorou sa súd zaoberal ako prejudiciálnou otázkou, má oporu v zákone. Bolo nad všetku pochybnosť nesporné, že zmluve o prevode obchodného podielu chýbala obligatórna náležitosť a to dohoda o cene za prevod obchodného podielu, alebo o spôsobe jej určenia. Právna skutočnosť, že platnosť vedľajšieho záväzku sa odvíja od platnosti hlavného záväzku je všeobecne známa zásada – zakotvená nie len v Občianskom zákonníku ale aj v Obchodnom zákonníku. Tvrdenie dovolateľa, že k uzavretiu zmluvy o prevode obchodného podielu došlo až legalizáciou podpisu účastníkov zmluvy na notárskom úrade nemôže konvalidovať neplatný právny úkon a nerobí ho platným, naviac túto skutočnosť namieta žalovaný až v dovolacom konaní.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiam, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal rozhodnutia odvolacieho súdu a dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je čiastočne dôvodné.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním je možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.).

Podľa ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. dovolanie možno odôvodniť len tým, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v ustanovení § 237 O. s. p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky je oprávnený rozhodnutia odvolacieho súdu preskúmať len v rozsahu, v ktorom bol ich výrok napadnutý, pričom je viazaný uplatneným dovolacím dôvodom, vrátane toho, ako ho dovolateľ obsahovo vymedzil (§ 242 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolacích návrhov v prípadoch uvedených v ustanovení § 242 ods. 2 písm. a/ až d/ O.s.p. Ak nejde o vady uvedené v § 237 O.s.p., neprihliada na vady konania, ktoré neboli uplatnené v dovolaní, iba že by tieto vady mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Dovolací súd je podľa zákona (§ 242 ods. 1 O.s.p.) viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi a obligatórne sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p., a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzuje len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale aj podľa ich obsahu.

Vzhľadom na vyššie uvedenú zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., zaoberal sa dovolací súd

otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. (t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie sa mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať, alebo prípad rozhodovania vylúčeným sudcom či súdom nesprávne obsadeným).

Dovolací súd dospel k záveru, že pokiaľ dovolateľ poukazoval na tú skutočnosť, že postupom odvolacieho súdu, ktorý dopĺňajúci rozsudok z 30. októbra 2008 sp. zn. 12 Co 154 /2008 nevyhlásil zákonným spôsobom, mu bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.), jeho dovolanie je dôvodné.

Podľa ustáleného výkladu tohto ustanovenia je odňatím možnosti účastníkovi konať pred súdom taký postup, ktorý účastníkovi odníma možnosť realizovať tie procesné práva, ktoré mu zákon priznáva. Tým je aj právo účastníka, aby jeho vec bola prejednaná v jeho prítomnosti (čl. 38 ods. 2, Listiny základných práv a slobôd). Podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných priet'ahov a v jeho prítomnosti, a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Občiansky súdny poriadok upravujúci postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní Ústavou Slovenskej republiky zaručené právo osobnej prítomnosti na súdnom konaní zabezpečuje tak, že ukladá súdu, ak zákon nestanovuje inak, aby nariadil na prejednanie veci pojednávanie, na ktoré predvolá účastníkov a všetkých, ktorých prítomnosť je potrebná, pričom predvolanie musí byť účastníkom doručené tak, aby mali dostatok času na prípravu (§ 115 ods. 1 O.s.p.). Je potom na účastníkovi, či svoje právo využije, alebo nie.

Rozsudok sa vyhlasuje vždy verejne (§ 156 ods. 1 veta prvá O.s.p.), a to spravidla hneď po skončení konania, ktoré rozsudku predchádzalo; ak to nie je možné, súd na vyhlásenie rozsudku odročí pojednávanie najdlhšie na tri týždne; v takomto prípade súd doručí rozsudok prítomným účastníkom hneď po pojednávaní, na ktorom bol rozsudok vyhlásený a neprítomným účastníkom ho odošle najneskôr do troch dní. Ustanovenie § 119 ods. 2 sa v tomto prípade nepoužije. Vo veciach, v ktorých súd rozhoduje rozsudkom bez nariadenia ústneho pojednávania, oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením.

Pre dopĺňajúci rozsudok platia ustanovenia o rozsudku (§ 166 ods. 2 veta prvá O.s.p.), ktoré platia i v prípade, ak rozhoduje dopĺňajúcim rozsudkom odvolací súd (§ 211 O.s.p.). Ako je zrejmé z obsahu spisu, odvolací súd neprejednal vec na pojednávaní v zmysle § 214 ods. 1 O.s.p., hoci odvolacie pojednávanie uskutočnil dňa 30. októbra 2008 a ani neoznámil účastníkom zákonným spôsobom vyhlásenie dopĺňajúceho rozsudku na úradnej tabuli súdu, (takýto záznam sa v spise nenachádza).

Z uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že odvolací súd vo vzťahu k dopĺňajúcemu rozsudku zaťažil konanie procesnou vadou v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., ktorá je dôvodom, pre ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, keďže rozhodnutie vydané v konaní postihnutom touto procesnou vadou nemôže byť považované za správne. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dopĺňajúci rozsudok zo dňa 30. októbra 2008 sp. zn. 12 Co 154/2008 zrušil v spojení s opravnými uzneseniami (§ 243b ods. 1 O.s.p.) a vec v tejto časti vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 243b ods. 2 O.s.p.).

Inou vadou konania, na ktorú musí dovolací súd prihliadnuť aj vtedy, ak na ňu dovolanie nepoukazuje, je procesná vada, ktorá na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej základom je porušenie iných procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní. Procesné vady konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. nevyšli v dovolacom konaní najavo.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril žalovaný prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry ESĽP. Judikatúra tohto súdu teda nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12,

§ 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

Rovnako sa Ústavný súd Slovenskej republiky vyjadril k povinnosti súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutie aj v náleze III. ÚS 119/03-30. Ústavný súd už vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03).

Právo účastníka na riadne odôvodnenie rozhodnutia je jednoznačne takým procesným právom, ktoré mu je v občianskom súdnom konaní priznané za účelom obhájenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Jedným z dôvodov, prečo právo účastníka konania je takým právom, je to, že súd je povinný odôvodniť svoje rozhodnutie aj v rámci verejného vyhlásenia rozhodnutia. Práve prítomnosť verejnosti a prítomnosť účastníkov konania je jednou zo záruk, že odôvodnenie rozhodnutia súdu nebude svojvoľným a arbitrárnym.

Tak odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa, ako aj odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu musia mať náležitosti uvedené v ustanovení § 157 ods. 3 O.s.p. (§ 211 O.s.p.). Musia obsahovať výklad opodstatnenosti, pravdivosti, zákonnosti a spravodlivosti výroku rozsudku. Súdy sa v odôvodnení svojho rozhodnutia musia vypoariadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a ich myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijali. Účelom odôvodnenia rozsudku je predovšetkým preukázať správnosť rozsudku. Odôvodnenie musí byť súčasne i prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutí v konaní o riadnom alebo mimoriadnom opravnom prostriedku, t.j. musí byť preskúmateľné.

V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné zdôrazniť to, že pri zmene rozhodnutia podľa § 220 O.s.p. odvolací súd nahrádza svojím rozhodnutím rozhodnutie súdu prvého stupňa. Jeho zmeňujúce rozhodnutie musí preto obsahovať úplné a výstižné zdôvodnenie. Niet v ňom miesta pre dohady a domnienky.

Zákonom požadované riadne a presvedčivé odôvodnenie písomnej formy rozsudku (§ 157 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 211 O.s.p.) je nie len formálnou požiadavkou, ktorou sa má zamedziť vydaniu obsahovo nezdôvodnených, nepresvedčivých alebo neurčitých a nezrozumiteľných rozsudkov, ale má byť v prvom rade prameňom poznania úvah súdu tak v otázke zisťovania skutkového stavu veci, ako aj v právnom posúdení veci. Tieto požiadavky napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spĺňa, nakoľko odvolací súd, v intenciách právneho záveru dovolacieho súdu, presvedčivo odôvodnil svoje právne závery.

Z obsahu dovolania žalovaného napokon vyplýva, že tento ako dovolací dôvod uplatňuje ustanovenie § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p., t.j. nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom.

Nesprávnym právnym posúdením veci je v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O mylnú aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, ako mal správne použiť, alebo aplikoval správny predpis, ale ho nesprávne vyložil.

Dovolateľ vytýkal odvolaciemu súdu, že nesprávne interpretoval ustanovenia § 34 a § 37 Občianskeho zákonníka a ustanovenie § 115 Obchodného zákonníka pri posudzovaní platnosti právneho úkonu prevodu obchodného podielu, ktorú si riešil ako prejudiciálnu otázku.

Z ustanovenia § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka vyplýva, že právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne, inak je neplatný.

Všeobecná právna úprava právnych úkonov, uvedená v Občianskom zákonníku v ustanoveniach § 34 až § 51 je pre obchodné záväzkové vzťahy doplnená v Obchodnom zákonníku niektorými ustanoveniami o právnych úkonoch. Ako to vyplýva zo samotného nadpisu druhého dielu prvej hlavy tretej časti Obchodného zákonníka, tento obsahuje iba niektoré ustanovenia o právnych úkonoch, ktoré dopĺňajú túto všeobecnú úpravu s platnosťou pre obchodné záväzkové vzťahy. Ide o ustanovenia § 266 až § 268, ktoré sú v zmysle § 263 ods. 1 Obchodného zákonníka ustanoveniami kogentnými, od ktorých sa nemožno odchýliť a ktoré riešia otázku výkladu prejavu vôle konajúcich osôb, pričom sa za rozhodujúci pokladá ich úmysel. Výklad právnych úkonov podľa týchto ustanovení Obchodného zákonníka je však

potrebný len v prípade, keď prejav vôle konajúcej osoby nie je celkom zrozumiteľný alebo určitý. Podmienkou platnosti každého právneho úkonu, teda aj právnych úkonov, ku ktorým dochádza v rámci obchodných záväzkových vzťahov je, že musí ísť o prejav vôle urobený slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne. Ak dôjde k situácii, že súd musí vykladať prejav vôle účastníkov obchodného záväzkového vzťahu, musí postupovať podľa výkladových pravidiel upravených v ustanoveniach § 266 ods. 1 až 4 Obchodného zákonníka.

Podľa § 266 ods. 1 Obchodného zákonníka prejav vôle sa vykladá podľa úmyslu konajúcej osoby, ak tento úmysel bol strane, ktorej je prejav vôle určený, známy alebo jej musel byť známy.

Podľa § 266 ods. 2 Obchodného zákonníka v prípadoch, keď prejav vôle nemožno vyložiť podľa odseku 1, vykladá sa prejav vôle podľa významu, ktorý by mu spravidla prikladala osoba v postavení osoby, ktorej bol prejav vôle určený. Výrazy používané v obchodnom styku sa vykladajú podľa významu, ktorý sa im spravidla v tomto styku prikladá.

Podľa § 266 ods. 3 Obchodného zákonníka pri výklade vôle podľa odsekov 1 a 2 sa vezme náležitý zreteľ na všetky okolnosti súvisiace s prejavom vôle, vrátane rokovania o uzavretí zmluvy a praxe, ktorú strany medzi sebou zaviedli, ako aj následného správania strán, pokiaľ to pripúšťa povaha veci.

Podľa § 266 ods. 3 Obchodného zákonníka prejav vôle, ktorý obsahuje výraz pripúšťajúci rôzny výklad, treba pri pochybnostiach vykladať na ťarchu strany, ktorá ako prvá v konaní tento výraz použila.

Pri výklade vôle podľa § 266 ods. 1 a 2 Obchodného zákonníka nemôže byť východiskom len sám prejav vôle, resp. vôľa konajúceho v momente, kedy prejav vôle urobil. Výklad sa musí opierať o komplexný pohľad na okolnosti prípadu s prihliadnutím na samotné jednanie o uzavretí zmluvy, prax, ktorú si strany vo vzájomnom obchodnom styku zaviedli a ich správanie po uzavretí zmluvy (viď rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 3 Obdo 16/2002). Z tohto hľadiska bolo potrebné vyriešiť i predbežnú otázku v tomto konaní, ktorá sa týkala platnosti zmluvy o prevode obchodného podielu.

V predmetnej veci sa žalobca domáhal určenia neplatnosti zmlúv o zabezpečení záväzku prevodom vlastníckeho práva k nehnuteľným veciam.

V zmysle § 553 ods. 1 Občianskeho zákonníka splnenie záväzku možno zabezpečiť dočasným prevodom práva dlžníka alebo tretej osoby v prospech veriteľa. Pri zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva sa dočasne prevádza vlastníctvo k prevádzanej veci podľa všeobecných ustanovení o nadobudnutí vlastníctva zmluvou (§ 133).

V zmysle § 553a ods. 1 Občianskeho zákonníka zmluva o zabezpečovacom prevode práva sa musí uzatvoriť písomne.

V zmysle § 553a ods. 2 Občianskeho zákonníka zmluva o zabezpečovacom prevode práva musí obsahovať vymedzenie zabezpečeného záväzku a označenie práva, ktoré sa prevádza v prospech veriteľa, práva a povinnosti účastníkov zmluvy k prevedenému právu počas trvania zabezpečovacieho prevodu práva, jeho ocenenie v peniazoch, spôsob výkonu zabezpečovacieho prevodu práva a najnižšie podanie v prípade dobrovoľnej dražby; ak sa prevádza právo inej osoby ako dlžníka, zmluva o zabezpečovacom prevode práva musí obsahovať aj označenie dlžníka.

Realizácia subjektívnych práv a povinností vyplývajúcich z občianskych záväzkovo právnych vzťahov je zabezpečená celým systémom občianskoprávných záruk. Jednými z nich sú špeciálne občianskoprávne prostriedky posilňujúce hmotnoprávne, ako aj procesnoprávne postavenie veriteľa voči dlžníkovi, ku vzniku ktorých je vždy potrebný právny úkon. Tieto špeciálne zabezpečovacie prostriedky sa vyznačujú tým, že k pôvodnému právnemu vzťahu medzi veriteľom a dlžníkom, ktorý sa nazýva hlavný alebo zabezpečovaný, pristupuje nový právny vzťah. Táto akcesorická povaha zabezpečovacieho právneho pomeru spočíva v tom, že pri svojom vzniku predpokladá existenciu hlavného zabezpečovaného záväzku (teda nemôže vzniknúť bez hlavného záväzku). Pri svojom zániku tak isto zväčša závisí od zániku hlavného právneho pomeru. Akcesorická povaha zabezpečovacieho záväzku napokon spočíva v tom, že čo do svojho obsahu je zabezpečovací právny pomer podmienený zásadne obsahom hlavného právneho pomeru, i keď nemusí byť vždy rovnaký.

Z uvedeného je zrejmé, že správne si odvolací súd riešil ako prejudiciálnu otázku platnosti hlavného zabezpečovaného záväzku, (t.j. jeho existencie a platnosti v čase uzavretia

zmluvy o zabezpečení záväzku). V konaní nebolo sporné, že týmto hlavným zabezpečovaným záväzkom mala byť zmluva o prevode obchodného podielu zo dňa 20. decembra 2002 a zmluva o výplate obchodného podielu zo dňa 28. decembra 2002.

V zmysle § 115 ods. 1 Obchodného zákonníka so súhlasom valného zhromaždenia môže spoločník zmluvou previesť svoj obchodný podiel na iného spoločníka, ak spoločenská zmluva neurčuje inak.

V zmysle § 115 ods. 2 Obchodného zákonníka spoločník môže previesť svoj obchodný podiel na inú osobu, ak to spoločenská zmluva pripúšťa. Spoločenská zmluva môže určiť, že na prevod obchodného podielu na inú osobu sa vyžaduje súhlas valného zhromaždenia.

V zmysle § 115 ods. 3 Obchodného zákonníka zmluva o prevode obchodného podielu musí mať písomnú formu a podpisy na zmluve sa musia osvedčiť. Nadobúdateľ, ktorý nie je spoločníkom, v nej musí vyhlásiť, že pristupuje k spoločenskej zmluve, prípadne stanovám, ak boli prijaté. Prevodca ručí za splácanie vkladu nadobúdateľom tohto podielu.

V zmysle § 115 ods. 4 Obchodného zákonníka účinky prevodu obchodného podielu podľa odsekov 1 a 2 nastávajú voči spoločnosti odo dňa doručenia zmluvy o prevode obchodného podielu spoločnosti, ak nenastanú až s neskoršou účinnosťou zmluvy, nie však skôr, ako valné zhromaždenie vysloví súhlas s prevodom obchodného podielu, ak podľa zákona alebo spoločenskej zmluvy sa súhlas valného zhromaždenia na prevod obchodného podielu vyžaduje.

Pokiaľ ide o náležitosti takejto zmluvy, z hľadiska jej určitosti a zrozumiteľnosti, vyžadovaných pre každý platný právny úkon v zmysle § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, zmluva musí obsahovať jednoznačne špecifikovaný prevádzaný obchodný podiel a musí z nej byť zrejmé, či ide o prevod bezodplatný alebo odplatný. Pri odplatnom prevode obchodného podielu musí byť v zmluve uvedená jeho cena alebo spôsob jej určenia.

Dovolací súd otázku výkladu prejavu vôle z hľadiska platnosti zmluvy o prevode obchodného podielu a zmluvy o odplate obchodného podielu, posudzoval podľa hore citovaných ustanovení Obchodného zákonníka. Dospel k záveru, že uvedená zmluva je

neplatná v dôsledku absencie uvedenia ceny obchodného podielu alebo spôsobu jej určenia. Na tejto skutočnosti nemôže nič zmeniť ani posudzovaný úmysel konajúceho v tomto obchode vzťahu, ktorý chcel dohodu o cene určovať samostatným doplnkom. V tomto smere je záver odvolacieho súdu o neurčitosti, ako chýbajúcej zložky z hľadiska všeobecnej úpravy náležitosti právneho úkonu v zmysle § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka správny a dovolací súd sa ním stotožňuje v tom smere, že pokiaľ v zmluve jednoznačná dohoda o cene, ani o prípadnom spôsobe jej určenie, uvedená nebola, ide o zmluvu absolútne neplatnú podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka pre jej neurčitosť (viď rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Obo 102/2001). Neplatnosť právneho úkonu vyjadrená v § 37 Občianskeho zákonníka je neplatnosťou absolútnou od počiatku bez ohľadu na to, či sa niekto dôvodu neplatnosti dovolal a je nerozhodné, či došlo k vydaniu súdneho rozhodnutia určujúceho, že právny úkon je neplatný.

Dovolací súd poukazuje na to, že predmetom zaistovacieho prevodu v zmysle § 553 Občianskeho zákonníka (ktorého úprava platí v plnom rozsahu i pre obchodné záväzkové vzťahy) môže byť právo, ktoré v dobe prevodu existuje. Z akcesorickej povahy zabezpečenia vyplýva, že tu musí existovať platný záväzok hlavný, z ktorého je dlžník povinný plniť a veriteľ má právo požadovať na ňom plnenie. Preto ak hlavný zabezpečovaný záväzok je absolútne neplatný, t.j. od počiatku, nemôže byť platný ani jeho špeciálny zabezpečovací prostriedok, ktorým bola zmluva o zabezpečovacom prevode práva, ktorá vychádzala z obsahu zabezpečovaného absolútne neplatného hlavného záväzku.

Vzhľadom na uvedené možno uzavrieť, že dovolaním vytýkané nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) nie je dôvodné, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 30. októbra 2008 sp. zn. 12 Co 154/2008 v spojení s opravnými uzneseniami zo dňa 30. januára 2009 sp. zn. 12 Co 154/2008 a dňa 23. februára 2009 podľa § 243b ods. 1 O.s.p. zamietol.

Ako už bolo uvedené vyššie, z dôvodov, že procesným postupom pri rozhodovaní dopĺňajúcim rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 30. októbra 2008 sp. zn. 12 Co 154/2008, odvolací súd zaťažil v tejto časti konanie vadou podľa § 237 písm. f/ O.s.p. Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil dopĺňajúci rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 30. októbra 2008 sp. zn. 12 Co 154/2008, ako aj uznesenie Krajského súdu

v Banskej Bystrici zo dňa 11. decembra 2008 sp. zn. 12 Co 154/2008 v spojení s opravnými uzneseniami podľa § 243b ods. 1 O.s.p. a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znovu aj o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 19. mája 2010

JUDr. Vladimír Magura, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Adriána Borovská